

Finansklagenemnda Bank

Avgjørelse FinKN 2025-55

17.1.2025

MORROW BANK ASA

Ansvar for kontobelastninger (tidl. Betalingsformidling)

Online pengespill – advarsel fra foretaket – omsorgsplikt – brudd på formidlingsforbudet.

Foretaket sendte en advarsel til kortholder etter å ha blitt oppmerksom på flere betalinger til ulike brukersteder. I advarselen uttrykte foretaket at brukerstedene var kjent for å være tilknyttet online pengespill. I ettertid gjennomførte kortholder flere betalinger til de samme brukerstedene. Kortholder anførte at foretaket hadde brutt formidlingsforbudet til pengespillvirksomhet og holdt det erstatningsansvarlig. Foretaket anførte at det ikke hadde positiv kunnskap om at betalingene gikk til pengespillvirksomhet. Kortholderen fikk medhold. Avgjørelsen ble avgitt under dissens.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 120 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav på erstatning som følge av formidling av betalinger til pengespill som ikke har norsk tillatelse.

Klager har hatt kredittkort hos innklaget foretak siden 10.5.24.

Den 26.6.24 ble foretaket oppmerksom på kortholders kundeforhold grunnet større innbetalinger i løpet av en kortere periode. Foretaket igangsatte derfor undersøkelser av betalingshistorikken på kredittkoret, hvor det ble observert betalinger til brukersteder som *Balder Solutions*, *fraxus_services*, *CP Wallet* og *optininjas*. Basert på beløpenes størrelse og antall betalinger sendte foretaket en advarsel til kortholder samme dag. I advarselen opplyste foretaket at brukerstedene var kjent for å være tilknyttet pengespill, og at dette strider mot kredittkortavtalen. Det ble også opplyst at foretaket ville vurdere å avslutte kundeforholdet dersom det ble gjennomført flere betalinger som kan oppfattes som gambling.

Kortholder gjennomførte i ettertid flere betalinger til de samme brukerstedene. Den 26.7.24 besluttet foretaket derfor sperring av kortholders konto. Det ble opplyst at kredittkortet ville avvikles så snart utestående gjeld var nedbetalt.

Betalingene gikk ikke direkte til foretak eller konti omfattet av Lotteritilsynets vedtak, og ingen av betalingene var merket med MCC-kode for pengespill.

Kortholder fremla behandlingsbekreftelse som viste at hun lider av patologisk spillelidenskap.

Kortholder har anført at foretaket har brutt formidlingsforbudet i pengespilloven, pengespillforskriften og finansavtaleloven, med den følge at foretaket er erstatningsansvarlig ovenfor kortholder for de aktuelle beløpene. Det følger av advarselen datert 26.6.24 at foretaket var kjent med at betalingene gikk til pengespill. Foretaket skulle derfor ha stoppet betalingene. Foretakets bortforklaring av meningsinnholdet i advarselen må tillegges begrenset vekt. Foretaket har dessuten ikke fulgt opp tilstrekkelig etter advarselen. Det er av foretaket blitt tilrettelagt for fortsatt pengespilling. Ettersom kortholder er spilleavhengig, kan ikke hennes medvirkning

tillegges vekt. Følgelig er foretaket erstatningspliktig for hele beløpet.

Foretaket har anført at det ikke er erstatningspliktig. Foretaket var ikke blitt gjort oppmerksom på kortholders spilleavhengighet. Advarselen datert 26.6.24 knyttet seg ikke til visshet om at betalingene gikk til spillvirksomhet, men derimot at betalingene gikk til brukersteder som foretaket hadde mistanke om og kjennskap til at kunne være tilknyttet spillvirksomhet. Brukerstedene ga ingen informasjon om muligheter for pengespill, men informasjon om IT-virksomhet. Mistanken om spillvirksomhet knyttet seg til tidligere observerte mønstre hos andre kunder som har erkjent å ha gjennomført betalinger til pengespill. Andre kunder av foretaket benyttet brukerstedene til lovlige og dagligdagse mål. Når det kommer til betalinger til Revolut, så kunne disse tyde på spill, men det fantes ingen positiv kunnskap eller bevis. Foretaket har ikke adgang til å sperre betalinger til Revolut.

Finansklagenemnda Banks begrunnelse

Nemnda har delt seg i et flertall og et mindretall i denne saken.

Finansklagenemnda Banks flertall, Trygve Bergsåker og Kristoffer Sørli, bemerker:

Ifølge pengespilloven § 5 første ledd er det "forbudt å formidle betalingstransaksjoner ved innskudd til og utbetaling fra pengespill som ikke har nødvendig tillatelse etter denne loven". Nærmere regler finnes i forskrift om pengespill (FOR-2022-11-17-1978) kapittel 17, §§ 96-100. Ifølge § 96 første ledd skal foretak som yter betalingstjenester i Norge, "stanse betalingstransaksjoner som foretaket er kjent med at utgjør innskudd til eller utbetaling fra pengespill som ikke har tillatelse i Norge". Forbudet mot betalingsformidling gjelder ifølge § 96 andre ledd ikke bare betaling direkte til og fra pengespillselskaper, men også "betalingstransaksjoner til og fra andre foretak som formidler betalingstransaksjoner på vegne av pengespillselskaper som ikke har tillatelse i Norge".

Flertallet legger til grunn at ingen av de omtvistede transaksjonene er gått til brukersteder med kode MCC 7995, som er koden for pengespill, eller til brukersteder som er omfattet av Lotteritilsynets vedtak om brukersteder som det ikke skal formidles betaling til (forskriften § 97). Flertallet forstår det slik at brukerstedene heller ikke er på Lotteritilsynets liste over brukersteder som medfører en særlig undersøkelsesplikt for foretakene etter forskriften § 98. Dette er uansett ikke avgjørende i saken. Første spørsmål er om foretaket var "kjent med" at de omtvistede betalingene var innskudd til pengespill som ikke har tillatelse i Norge, jf. forskriften § 96.

De omtvistede betalingene ble gjennomført med kredittkort. Foretaket advarte 26.6.24 klageren mot betalinger til navngitte brukersteder, som ifølge foretaket var kjent for å være tilknyttet pengespill. Foretaket opplyste at det ville vurdere å avslutte kundeforholdet dersom klageren fortsatte med betalinger som kunne oppfattes som gambling. Det ble vist til kredittkortavtalen pkt. 2. Kortholderen fortsatte med betalinger til de samme brukerstedene. Kortet ble sperret 26.7.24. Det ble opplyst at kredittkortet ville bli avviklet så snart gjelden var nedbetalt.

Det er uenighet om hvorvidt foretaket etter sine undersøkelser 26.6.24 hadde slik kunnskap om hvem som var endelig mottaker av betalingene at vilkåret "kjent med" var oppfylt for etterfølgende betalinger til samme brukersteder. Foretaket anfører at det ikke kunne vite sikkert at senere betalinger virkelig var innsats i pengespill. Betalinger til brukerstedene kunne også gjelde annet enn pengespill, uten at det har vært mulig for foretaket å vite dette når betalingen foretas. Foretaket forklarer også at stansing av enkeltbetalinger før de gjennomføres ville være vanskelig å gjennomføre.

Innholdet i meldingen til kortholderen med advarsel mot fortsatt pengespill er etter flertallets syn slik at kriteriet "kjent med" var oppfylt for de transaksjonene som var årsak til meldingen. Dette betyr at foretaket også var "kjent med" at nye betalinger til samme brukersteder gikk til pengespill. Foretaket hadde plikt til å stanse disse etter forskriften § 96. Dersom det var vanskelig for foretaket å stanse enkelttransaksjoner til brukerstedene slik foretaket mener, skulle foretaket etter flertallets syn ha sperret kortet helt eller delvis slik at betalinger til de aktuelle brukerstedene ikke kunne skje, jf. nemndsflertallets uttalelse i FinKN 2022-469. Foretaket hadde hjemmel for sperring av kortet og avvikling av kortavtalen i finansavtaleloven § 3-8 og i kortvilkårene pkt. 2.

Flertallet finner ikke grunnlag for at kunnskapskravet i forskriften var oppfylt før foretakets advarsel til kortholderen 26.6.24.

Nemnda har tidligere i sak FinKN 2022-469 under dissens 2-1 lagt til grunn at formidling av betaling med kunnskap om at betalingen gikk til pengespill uten norsk tillatelse medfører erstatningsansvar for foretaket for kundens tap som følge av at betalingen. Ansvarer ble satt ned til 50 % på grunn av skadelidtes medvirkning. Det følger av § 1 bokstav a i pengespilloven av 2022, som gjelder i den saken som nå er til behandling, at lovens formål blant annet er "å forebygge spilleproblemer og andre negative konsekvenser av pengespill". Brudd på lovens regler, herunder § 5 om forbud mot betalingsformidling med tilhørende forskrift, er derfor et moment for erstatningsansvar overfor kunden. FinKN 2022-469 gjaldt penger på konto som ble spilt bort. Saken nå gjelder bruk av kredittkort. Kreditten kan være uforpliktende for kortholderen etter finansavtaleloven § 2-15. Dette fremgår også av foretakets vilkår for kredittkort pkt. 2. Kredittforpliktelsen er ikke bindende for kunden dersom "kredittyteren visste at kreditten ville bli benyttet til deltakelse i spill eller veddemål". Når flertallet er kommet til at foretaket var "kjent med" at kortet ble benyttet til pengespill etter pengespillforskriften § 96, må det samme gjelde etter finansavtaleloven § 2-15. Ifølge § 2-15 andre ledd kan foretatt betaling kreves tilbake, men en frivillig betaling er likevel bindende dersom betaleren visste at han eller hun ikke var forpliktet til å betale. Det er ingen holdepunkter i saken for at kortholderen ved betaling av kredittkortgjelden visste at gjelden var uforpliktende etter § 2-15. Fritak for gjeldsansvar etter § 2-15 gjelder hele beløpet, uten reduksjon på grunn av medvirkning.

Det er opplyst at klageren etter advarselen 26.6.24 spilte bort ytterligere kr 40 782. Flertallet har ikke kontrollert om hele dette beløpet gjelder transaksjoner som kortholderen skal fritas for å betale etter premissene ovenfor.

Nemndas mindretall, Knut Bjerve, bemerker:

Mindretallet mener at foretaket må få medhold i saken, også for gjeld oppstått ved bruk av kredittkortet etter at foretaket ga advarselen til klager 26.6.24.

Det rettslige grunnlaget som er påberopt erstatningsansvar for brudd på forbudet mot formidling av gevinst og innsats ved pengespill etter lov nr. 12 2022 om pengespill § 96 og pengespillforskriften §§ 96-97. Foretaket står i en vanskelig avveining mellom plikten til å utføre betalinger som klager har gitt sitt samtykke til, jf. finansavtaleloven § 4-6, og plikten til å stanse betalinger til innsats eller gevinst ved ulovlige spill.

Mindretallet finner ikke det bevist at foretaket var "kjent med" med at betalingene var innsats til spill eller gevinster fra spill som ikke hadde tillatelse i Norge. Klager var en ny kunde i foretaket fra 10.5.24. Hun inngikk avtale om kredittkort og vedtok avtalevilkår om at kredittkortet ikke skulle benyttes til spill, jf. avtalevilkårene pkt. 2. Inn- og utbetalinger før advarselen 26.6. oppfylder ikke kravet til foretakets kunnskap om at klager ville benytte kreditten til spill. Heller ikke advarselen bygger på en slik sikker kunnskap. Slik kunnskap får ikke foretaket før klager selv reklamerer og

informerer om at betalingene har gått til spill. På tidspunkt for advarselen forelå det en mistanke ut fra antall transaksjoner, beløp, betalingsfullmektig og betalingsmottakere om det kreditten kunne bli benyttet til spill. Det er ikke tilstrekkelig til å oppfylle kravet til kunnskap hos foretaket.

Mindretallet mener at det ikke kan legges avgjørende vekt på ordlyden i advarselen, når mistanken bygges på den informasjon som lå i kontoutskriftene for kortbruken. Det fremgår ikke noe sted sikre opplysninger om spill – bare mistanke basert på transaksjoner og erfaringer fra lignende saker. Kunden har hatt en blandet bruk, men i ettertid fastslått at et stort antall transaksjoner er gått til spill, og en betydelig del av kreditten etter advarselen har gått tapt til dette formålet. Det må være forsvarlig å reagere på en mistanke om spill, uten at det skal oppfylle kunnskapskravet. Det må også være forsvarlig å se an om en kunde reagerer på advarselen og eventuelle omfang av ytterligere brudd før kreditten sperres eller sies opp.

Når det gjelder spørsmålet om erstatning for tap ved spill etter reglene i loven og forskriften om pengespill, vil mindretallet særlig vise til at kunnskapskravet ikke er oppfylt og grunner for ikke å yte erstatning basert mindretallets uttalelse i FinKN 2022-469. Mindretallet mener også at klager har medvirket til spill på en slik måte at hun ikke kan få dekket tapet, jf. FinKN 2021-1108 (enstemmig) og mindretallets uttalelse i FinKN 2022-469. Når kunnskapskravet ikke er oppfylt, vil det heller ikke være grunnlag for bortfall av forpliktelsene etter kredittkortavtalen etter finansavtaleloven § 2-15.

Mindretallet mener at foretaket må få medhold.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Banks konklusjon

Kortholderen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trygve Bergsåker (leder), Knut Bjerve (bransjerepresentant) og Kristoffer Sørli (forbrukerrepresentant).